

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зовнішня політика України

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»
Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Затверджено на засіданні
кафедри міжнародних відносин
Протокол № 1 від 25 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Зовнішня політика України
Викладач (-і)	Гурак Ігор Федорович
Контактний телефон викладача	(0342) 75 20 27
Е-mail викладача	ihor.hurak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/2481
Консультації	Упродовж вивчення курсу згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Зовнішня політика України» є однією із ключових дисциплін в рамках підготовки фахівців за спеціальністю «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Це обов'язкова дисципліна, що входить до циклу професійної підготовки студента. «Зовнішня політика України» тією чи іншою мірою базується на дисциплінах «Історії України», «Вступ до спеціальності (міжнародні відносини) », «Історії міжнародних відносин», «Основи наукових досліджень», «Міжнародні відносини та світова політика», «Теорія міжнародних відносин». В свою чергу, вона тісно пов'язана та становить основу для таких дисциплін як «Зовнішня політика країн СНД», «Міжнародні конфлікти», «Основи та сучасні тенденції світової політики», «Актуальні проблеми зовнішньої політики України та міжнародних відносин»</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є вивчення та засвоєння студентами процесів становлення та еволюції зовнішньої політики України; концептуальних засад сучасної української зовнішньої політики, розуміння ключових викликів та загроз, з якими стикається Україна в процесі реалізації національних інтересів на міжнародній арені; формування у здобувачів вищої освіти навиків самостійної роботи з науковою літературою та джерелами з відповідної проблематики, їхня підготовка до використання набутих в процесі навчання знань, умінь та навиків в ході майбутньої професійної діяльності.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є засвоєння ними знань та набуття навичок щодо: зовнішньої політики Київської Русі; української дипломатії за часів Галицько-Волинської держави; початків зовнішньополітичної активності українського козацтва; української дипломатії в період Національно-визвольної боротьби під проводом Богдана Хмельницького; зовнішньополітичної діяльності українських гетьманів у період Руїни та на початку XVIII ст.; “українського питання” у міжнародних відносинах напередодні та в роки I світової війни; утворення та міжнародного визнання УНР; дипломатії Української Держави Павла Скоропадського; міжнародного становища та зовнішньої політики ЗУНР та УНР часів Директорії; української дипломатії та українських земель у міжнародних відносинах міжвоєнного періоду; “українського питання” у світовій політиці у роки II світової війни; утворення незалежної української держави та її утвердження на міжнародній арені; теоретичних засад та правової база зовнішньої політики України; місця РФ, США, ЄС, провідних європейських держав та сусідніх країн у зовнішній політиці України; концептуального та практичного виміру зовнішньої політики України у сфері безпеки; взаємодії України з міжнародними організаціями</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку</p>	

суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно так і письмово.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрям досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Результати навчання:

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України в міжнародній діяльності

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Лекції	26 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	34 год.
самостійна робота	120 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
V	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	III	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам. роб.
Тема 1. Зовнішня політика Київської Русі		4	8
Тема 2. Українська дипломатія за часів Галицько-Волинської держави			4 8
Тема 3. Початки зовнішньополітичної активності українського козацтва		2	4
Тема 4. Українська дипломатія в період Національно-визвольної боротьби під проводом Богдана Хмельницького			2 4
Тема 5. Зовнішньополітична діяльність українських гетьманів у період Руїни та на початку XVIII ст.		4	8
Тема 6. «Українське питання» у міжнародних відносинах напередодні та в роки I світової війни			2 4
Тема 7. Утворення та міжнародне визнання УНР		2	4
Тема 8. Дипломатія Української Держави Павла Скоропадського			2 4
Тема 9. Міжнародне становище та зовнішня політика ЗУНР та УНР часів Директорії		2	4
Тема 10. Українська дипломатія та українські землі у міжнародних відносинах міжвоєнного періоду			4 8
Тема 11. «Українське питання» у світовій політиці у роки II світової війни			2 4
Контрольна робота			2 4
Тема 12. Утворення незалежної української держави та її утвердження на міжнародній арені		2	4
Тема 13. Теоретичні засади та правова база зовнішньої політики України		2	2 8
Тема 14. Євроінтеграційний вимір зовнішньої політики України та його реалізація на практиці ці України			4 8
Тема 15. Особливе місце Російської Федерації у зовнішній політиці		4	8
Тема 16. Зовнішня політика України стосовно офіційного Вашингтону			2 4
Тема 17. Україна та провідні держави Європи		2	4
Тема 18. Відносини України з сусідніми країнами			2 4
Тема 19. Україна та міжнародні організації		2	4
Тема 20. Концептуальний та практичний виміри зовнішньої політики України у сфері безпеки			4 8
Контрольна робота			2 4
		ЗАГ:	26 34 120
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна	Поточний контроль з навчальної дисципліни «Зовнішня політика		

<p>система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>України» відбувається шляхом перевірки засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять, написання контрольної роботи, підготовки індивідуальної роботи та контролю самостійно опрацьованої додаткової літератури.</p> <p>Перевірка засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей (в тому числі у формі презентацій), коротких письмових / тестових робіт. За опрацювання тем, визначених для семінарських занять студент може отримати максимально 20 балів.</p> <p>Контроль засвоєння знань та навичок, що базуються на лекційному матеріалі, здійснюється шляхом написання студентами двох контрольних робіт (у розгорнутій та/або тестовій формі). За опрацювання тем, визначених для лекційних занять, студент може отримати максимально 20 балів.</p> <p>Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом написання індивідуальних робіт. Індивідуальна робота оцінюється максимально у 5 балів.</p> <p>Студентам також пропонується самостійне опрацювання наукових джерел, які є знаковими для відповідної дисципліни. Контроль засвоєння відповідних знань здійснюється у тестовій формі та максимально оцінюється у 5 балів.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль дисципліни здійснюється у формі екзамену та передбачає виконання тестових завдань. Перед екзаменами у терміни, визначені розкладом, обов'язково проводяться консультації. Кількість тестових питань становить 25, кожне з яких оцінюється у 2 бали. Відповідно, в ході складання іспиту студент може отримати максимально 50 балів</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Написання двох письмових контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо здобувач не писав контрольні роботи, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються силабусом. Контрольні роботи включають 10 тестових питань та оцінюються по 10 балів кожна.</p> <p>Індивідуальне завдання виконується студентами у формі реферату обсягом 11 – 14 аркушів (інтервалом 1,5, та 14 кеглем).</p> <p>Критерії оцінювання індивідуальних робіт:</p> <p>«відмінно» – робота є оригінальним самостійним дослідженням, у якому відбито творчий пошук студента, його вміння нестандартно мислити, працювати з науковими джерелами, висуваючи при цьому власні гіпотези з досліджуваних проблем;</p> <p>«добре» – наукове дослідження студента виконане на достатньо високому рівні, але має незначні недоліки в технічному оформленні, укладанні списку літератури, стилістиці тексту;</p> <p>«задовільно» – робота не відповідає переважній більшості вимог до відповідного типу дослідження, але має структуру, систематизований набір фактів, здобувачем зроблено спробу сформулювати висновки та узагальнення;</p> <p>«незадовільно» – робота не відповідає вимогам до відповідного типу дослідження</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Оцінювання набутих студентами знань та умінь на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою.</p> <p>Виступи на семінарських заняттях оцінюються як з теоретичної, так і з</p>

	<p>практичної підготовки за такими критеріями:</p> <p>«відмінно» – здобувач освіти належним чином засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>«добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>«задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Форма і терміни підсумкового контролю навчальної дисципліни визначаються навчальним планом. Здобувач(ка) допускається до підсумкового контролю у формі іспиту за умови виконання всіх передбачених силабусом навчальних робіт, відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 50 і більше балів під час поточного контролю</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Підсумковий семестровий контроль дисципліни здійснюється у формі екзамену та передбачає виконання тестових завдань. Перед екзаменами у терміни, визначені розкладом, обов'язково проводяться консультації. Кількість тестових питань становить 25, кожне з яких оцінюється у 2 бали. Відповідно, в ході складання іспиту студент може отримати максимально 50 балів.</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим. Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студентів на лекціях чи семінарських заняттях, отримання негативних оцінок на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальних робіт вони повинні їх відпрацювати. Визначений для відпрацювання день – вівторок, 15.00 год. – 17.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності, недоброрядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентам повторно виконати необхідний вид роботи.</p> <p>Письмові роботи. Контрольні письмові роботи виконуються студентами на 9 та 17 семінарських заняттях. Індивідуальна робота здається студентами у електронному вигляді до 1 грудня.</p> <p>Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді розроблених у Прикарпатському національному університету імені Василя Стефаника</p>	

положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача освіти можливість і порядок відпрацювання пропущених занять регламентується [Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника \(введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.\)](#).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника \(Редакція 3\) \(введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.\)](#)

8. Рекомендована література

Борисова О.В. Зовнішня політика України: історія та сучасність: курс лекцій. Київ: Кондор, 2017. 344 с.

Гетьманчук А. Аудит зовнішньої політики: Україна – США. Київ, 2016. 40 с.

Гурак І. Республіка Польща як один із ключових партнерів України на міжнародній арені. Sprawy Międzynarodowe. 2018. Tom LXXI. Nr. 3. S. 195–242.

Гурак І.Ф. Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Зовнішня політика України» для студентів напряму підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини». Івано-Франківськ, 2014. 52 с.

Дещинський Л.Є., Панюк А.В. Міжнародні відносини України: історія і сучасність: Ч.І. Навч. посібник. Львів: Видавництво “Бескид Біт”, 2002. 224 с.

Дещинський, Л.Є. Міжнародні відносини України: історія і сучасність: Навч. посібник. – 3-є вид., доп. 2. Львів, 2004. 320 с.

Кучик О.С., Заяць О.А. Зовнішня політика України: навч. посіб. Київ: Знання, 2010. 572 с.

Нариси з історії дипломатії України / НАН України. Ін-т історії України; Відп. ред. В.А. Смолій. Київ: Альтернативи, 2001. 735 с.

Овсій І.О. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року): навч. посібник. Київ: Либідь, 2002. 240 с.

Чекаленко Л. Зовнішня політика України: підручник. Київ: “LAT&K”, 2015. 477 с.

Hurak I., D’Anieri P. The Evolution of Russian Political Tactics in Ukraine. Problems of Post-Communism. 2022. Volume 69, Issue 2: Ukrainian Politics and Foreign Policy Before the War. P. 121–132.

Hurak I. Ukrainian-Russian Interstate Relations during the Presidency of Viktor Yanukovich – “Honeymoon Period” or “Coercion to Marriage”. Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. 2016. Vol. 1. P. 103–121.

Tsenda, I., Hurak I. Perspectives of the EU Membership for Ukraine: the Main Challenges and Threats. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi / Journal of the Human and Social Science Researches. 2021. 10 (1). P. 775-800.

Інформаційні ресурси

Законодавчі акти, нормативні документи, інструктивні, методичні матеріали та рекомендації міністерств і відомств:

Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

Нормативно-правова база України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>

Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>

Наукова бібліотека ПНУ. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>